No. 1500 Zaterdag 28 September 1912. 29ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
Redactie en Administratie
Oud No. 223. Nieuw No. 4.
Waterkant, Overzijde.

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire. Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10.— pa anja
Un numero sol fl. 0.15.
Anuncio di 1 te 7 regel f 0.50 cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 27 September 1912.

DANKBETUIGING.

Ofschoon Wij overtuigd zijn, en reeds zoo dikwijls de bewijzen hebben ontvangen, van den weldadigheidszin in het Moederland, hadden Wij toch zooveel bewijzen van deelneming en medelijden met den nood, waarin onze arme bevolking door de aanhoudende droogte verkeert, niet verwacht.

Ternauwernood verscheen er in eenige Katholieke dagbladen een verzoek om ondersteuning, of van alle zijden kwamen groote en kleinere giften in. Men begreep, dat wie spoedig geeft dubbel geeft.

Doch het waren niet slechts de gaven, die geschonken werd, maar vooral de goede meening, waarmede zij gegeven werden en de hartelijke brieven, waarvan zij vergezeld gingen, die Ons hart met dankbaarheid vervulden.

Lang hebben Wij gezocht naar de meest geschikte wijze om Onzen Weldoeners, ook uit naam van de hulpbehoeftigen der drie eilanden Curaçao, Aruba en Bonaire Onzen dank te brengen. Wij wilden allen bereiken, alle Weldoeners onzer armen, zoowel in als buiten de Kolonie, allen, ook hen die van hunne armoede gegeven hebben en hunne eigene armoede vergaten om hun behoeftigen evennaaste te helpen.

Van zelf komt op de eerste plaats een woord van dank toe aan de Zeereerw. Paters P. Cremer en J. M. van Weerelt, die, zelf oud-missionarissen van Curaçao en wetend hoeveel hier soms geleden wordt, den eersten stoot gegeven hebben en het eerst hunne hand om eene aalmoes hebben uitgestrekt.

Overtuigd van den invloed der Katholieke Pers en van haar bereidwilligheid hare kolommen open te stellen, zoodra er iets goeds te doen valt, hebben beide Priesters den steun dier Pers ingeroepen en mochten de grootste welwillendheid ondervinden. Hiervoor brengen Wij der Katholieke Pers van Nederland openlijk hulde en dank.

Dat deze Priesters zich hoofdzakelijk tot de Katholieken in Nederland gewend hebben, lag voor de hand, daar Onze Missie zich mag verheugen in bekendheid en sympathie bij de Katholieken, en omdat voor geloofsgenooten het eerst bij geloofsgenooten om hulp gevraagd wordt.

Op in 't oog vallende wijze is echter bij deze gelegenheid gebleken welk een band van eenheid en medevoelen er bestaat tusschen het Moederland en deze hulpbehoevende Kolonie Curaçao.

Alsof Zij ervan overtuigd was, dat Haar verheven voorbeeld, allerwege in den lande navolging zou vinden, begon Hare Majesteit de Koningin, vervuld van oprechte bezorgdheid voor Hare noodlijdende onderdanen, ruime giften aan het Bestuur der Kolonie toe te zenden, hierin op den voet gevolgd door H. M. de Koningin Moeder en Z. K. H. den Prins der Nederlanden.

Nauwelijks was aan deze Koninklijke giften bekendheid gegeven, als een bewijs, dat het gebrek in de Kolonie niet denkbeeldig was, maar door het Bestuur zelve werd bevestigd; óf het edelmoedige Nederland in zijn onderscheidene Vereenigingen en Corporaties wilde niet achterblijven.

En niet alleen die corporaties welke uit nationaal gevoel of om handelsbelangen in betrekking staan tot deze Kolonie, zooals het „Algemeen Nederlandsch Verbond" en de Vereeniging „Oost en West", de „Koninklijke West. Ind. Maildienst" en de „Curaçaosche Handel Maatschappij", maar ook corporaties, die geheel vreemd stonden tegenover deze eilanden-groep, zooals de „Padvinders" en de „Meisjes-Gezellen" hebben door hun edelmoedigheid en offervaardigheid aan duizenden den weg gewezen tot weldoen.

En wie had op Hare beurt aan de „Padvinders" den weg gewezen? Het was wederom H. M. de Koningin, die persoonlijk het initiatief nam tot den verkoop van het heidebloempje ten bate van Curaçao; en, daarmede nog niet tevreden, wilde Zij ook nog een voorbeeld geven aan de geheele Natie, aan Hare Koninklijke Dochter de nog jeugdige Prinses Juliana, en aan de leden van het Koninklijke Hof, door eigenhandig de heidebloempjes tot tuiltjes samen te binden.

Zoo Wij niet wisten, dat reeds het Bestuur der Kolonie den dank der armen had overgebracht aan H. M. de Koningin, dan zouden Wij zeker handelen volgens het verlangen der duizenden, wier armoede veel gelenigd werd, door op de eerste plaats voor Haren troon Onzen eerbiedigen dank neer te leggen.

Maar, al zijn Wij van dezen plicht ontheven, Wij gevoelen Ons gedwongen van Onze dankbaarheid te getuigen jegens Hare Majesteit en jegens allen, die, zoowel binnen als buiten de Kolonie, hunne gaven voor de armen schonken, door de geloovigen van Ons Vicariaat aan te sporen, zooals Wij bereids gedaan hebben, hun gebed ten hemel op te zenden, opdat van daar de zegen op hunne Weldoeners nederdale.

Te dien einde hebben Wij bepaald, dat in alle parochie-kerken en openbare kapellen van het Vicariaat in de week na den 22n. September, eene Heilige Mis van dankbaarheid met het gebed *„voor onze weldoeners"* zal worden opgedragen, de geloovigen uitnoodigend daarbij tegenwoordig te zijn, en de Heilige Communie te ontvangen.

In de Pro-Cathedrale kerk zal deze Heilige Mis met Onze assistentie op Zondag den 29n. September worden opgedragen.

Moge Ons aller gebed verhoord worden door Hem, die gezegd heeft: „Zalig zijn de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid verwerven."

† M. G. Vuylsteke
Vic. Ap. van Curaçao.

Hollandsch Kapitaal

VOOR EEN

Hollandsche Kolonie.

Overduidelijk is opnieuw gebleken, hoe groot in Nederland de sympathie is voor Curaçao.

Dat heeft ons hart goed gedaan, en wij zijn zeer dankbaar voor de groote hulp aan onze armere medeburgers verleend, omdat wij zelven daartoe niet in staat waren. Gods zegen wordt overvloedig afgebeden over onze Weldoeners.

En toch! Daar is een leelijke schaduwzijde aan dit geld–inzamelen voor Curaçao.

Het was noodig, zeker! hard noodig; de zieken onder de arme buitenbevolking hier en op de eilanden, lijdend aan scheurbuik door gebrek aan goed water en versch voedsel, waren niet bij honderden, maar bij duizenden te tellen.

We kunnen dus niet dankbaar genoeg zijn voor de hoogst welkome hulp uit Nederland.

Eén ding echter vreezen we thans. Zal het gevleugelde woord van Van Kol: *„Een noodlijdende Kolonie"* nu weer niet met volle kracht rondkleppen boven Nederland!

De hoofdgedachte over Curaçao zal weer zijn: droogte en armoede!

Maar dat dit alles slechts hoofdzakelijk geldt voor een groot gedeelte onzer armere buitenbevolking, zal niet worden bedacht.

Het schijnt nog weinig bekend, dat Regeering en Bestuur, zoowel als een vaste kern onder de voornaamste burgers onzer stad, alle krachten inspannen om Curaçao wat minder noodlijdend en wat meer herlevend te maken. Daar zijn reeds teekenen, welke op een wedergeboorte dezer Hollandsche Kolonie wijzen. De Landbouw moge hier weinig beteekenen, de Handel nog steeds kwijnen — op het oogenblik willen wij daarover niet redetwisten — maar scheepvaart en industrie bloeien. Twee der vier factoren voor een krachtig volksbestaan zijn dus in goede conditie.

Er valt zeer zeker althans eenigen vooruitgang te constateeren.

Op dit verblijdend teeken meenen wij te mogen wijzen, opdat men zich in Nederland een juister begrip kunne vormen over onzen algemeenen toestand.

Hoe staat het nu met den Landbouw?

Ook hier kan men een zeer groote verandering ten goede bespeuren.

Droog was het op Curaçao; maanden, jaren lang, viel er geen regen, en eerst nu beginnen sommige putten in de buitendistricten droog te worden.

Een vaststaand feit is het derhalve, dat, dank zij den systematischen damaanleg, meer water in den bodem is getrokken tot toevoer der putten. Regeering en Bestuur hebben een goed werk verricht met dezen damaanleg. De weg is aangewezen hoe de voortdurende droogte van Curaçao meer en meer kan worden tegengegaan. De bodem moet doortrokken worden van water om zóó overal putten in overvloed te kunnen graven. Dit zal echter alleen uitvoerbaar wezen bij nog intensiever uitbreiding van kleine dammen en het aanleggen van groote dammen als groote waterkeerders, die, bij invallende droogte, de kleinere gronden weer van water voorzien door de sluizen open te zetten en het door de grootere dammen opgehouden water naar de lagere landen te laten afvloeien.

Wij voorzien de mogelijkheid, dat ook binnenkort landbouw op Curaçao met vrucht zal kunnen gedreven worden.— Grooten landbouw bedoelen we, den kleinen landbouw laten we buiten bespreking.— 't Eenige wat noodig is, is kapitaal om de onderneming te drijven en de plantages in te richten voor bevloeiingswerken. Regen valt er over het algemeen voldoende, maar het loopt te veel weg naar zee.

Gebrek aan kapitaal is HET groote gebrek van den Curaçaoschen landbouw. De grond is vruchtbaar, het klimaat gunstig voor allerlei cultures, de werkkrachten zijn goedkoop.

Als er kapitaal in de onderneming wordt gestoken, kan men het water in den bodem laten trekken en bevloeiingswerken aanleggen, gelijk men dat op zoovele plaatsen moet doen, waar toch de landbouw bloeit.

Zou de Regeering ons geen grooter crediet kunnen toestaan om de werken voor waterverschaffing wat sneller overal te verbreiden over de drie Benedenwindsche eilanden? Is er ook onder de groot-kapitalisten of groot-cultuurmannen niet iemand, die wat Hollandsch kapitaal beschikbaar heeft voor een Hollandsche Kolonie en hier een landbouwonderneming aandurft? Wanneer Regeering en particulieren in Nederland ons wat helpen, zullen we er spoedig bovenop zijn, en niet langer noodlijdend, maar herlevend genoemd worden.

De nieuwe President der Tweede Kamer.

In de „Oprechte Haarlemsche Ct." schrijft Politicus volgend zeer waardeerend artikel over onzen hooggeachten afgevaardigde, jhr. mr. O. van Nispen tot Sevenaer, als waarnemend Kamervoorzitter, thans definitief door Hare Majesteit tot Voorzitter benoemd.

't Is een naar 't leven geteekend portret ten voeten uit van ons eminent Kamerlid.

Eén toetsje komt er in de schildering voor, dat ons wat schel uitgevallen lijkt. 't Is de opmerking omtrent het uiterlijk optreden van den heer Van Nispen: „harten winnen doet het niet". Later wordt die algemeene opmerking eenigszins beperkt door de preciseering, dat 't onverstoorbare in dat optreden „sommige beweeglijke en warmbloedige naturen kan afstooten".

Het moge waar zijn, dat de heer Van Nispen zich nu juist niet als Kamervoorzitter van zijn beminnelijkste zijde toont,— dat hij geen harten zou kunnen winnen, is een bewering, die door ieder, welke t' voorrecht had, hem van eenigszins nabij te leeren kennen, krachtig tegengesproken zal worden.

Ziehier wat Politicus schrijft:

Reeds kort na zijn komst in het Parlement heeft de tegenwoordige vice-president van de Tweede Kamer zeer ijverig aandeel genomen in de werkzaamheden van het college. Telkens voerde hij het woord, en gaandeweg begon het besef door te dringen, dat men hier met iemand te doen had, bestemd om „hervorragende" figuur in de Kamer te worden. Laat ik er aanstonds bijvoegen, dat de waarde van den inhoud zijner betoogen hier gansch en al den doorslag moest geven. De slanke, zacht-pratende jonkman met de bescheiden, haast-bedeesde manieren, was allerminst iemand, geschikt om – door oratorische kracht – een vergadering te beheerschen.

Trouwens, de heer O. van Nispen legde het daar geen seconde op toe. Wanneer het rumoer in de vergadering al te hinderlijk werd, dan kon hij gedurende enkele oogenblikken, kalm en geduldig afwachtend, zwijgen......

De voorzitter hamerde om stilte... De afgevaardigde zette zijn rede voort,— geen seconde uit het veld geslagen; onverschillig voor het ongeduld en de onverschilligheid der heeren; volkomen en kompleet zeggend wat hij noodig achtte in het midden te brengen.

In dat ijzeren zelfbedwang ligt zeer stellig een zeer belangrijke factor van den invloed, door jhr. O. van Nispen gaandeweg veroverd. Dat hij een man van solide, uitgebreide kennis mag heeten, weet men thans. Maar het prestige van hem uitgaand; van zijn kloek, vastberaden, rustig, krachtig optreden, deed inzien dat hij van het hout is, waaruit de beste praesides worden gesneden......

De heer O. van Nispen heeft, als leider der zoo moeilijk te besturen parlementaire vergadering, tegen zich het weinig-imposante van zijn verschijning en het schrale, tamelijk zwakke van zijn stemgeluid.

Zittend onder het presidiale hemeltje komt het tengere, jeugdige van zijn gestalte nog scherper uit.

Maar weldra zal deze vice-president toonen, dat de hand waarmee hij de leidsels voert, een stevige krachtige is... Hij luistert met onverdroten, gespannen, geen oogenblik verslappende aandacht... Hij wacht er zich voor om „in te grijpen" zoolang het niet beslist noodig is; zoolang hij, waarnemend voorzitter, niet volkomen zeker is van zijn „goed recht".... Maar komt het zoover, dan brengt hij in toepassing den verstandigen raad van „grijp nooit in een wespennest, maar doet ge het toch, zoo,— grijp stevig!"

Hij, vice-praeses, laat dan niet los. Poogt de geïnterrumpeerde hem in de rede te vallen; te overbluffen; tusschen z'n woorden in te ratelen: zich aan de presidiale censuur te ontrukken; de hamer manoeuvreert, tikt, bonkt net-zoo-lang tot de weerspannige het moet opgeven..... Taai is de methode, maar in de praktijk voortreffelijk.

Er zijn, in de wijze-van-doen, den heer O. van Nispen eigen en die van jhr. Röell, oud-voorzitter van het Parlement, wel punten van overeenkomst. Datzelfde, koelhoffelijke, alle toenadering belettend; dezelfde strikte onpartijdigheid, die echter de verhouding van „speaker" tot vergadering maakt tot zóó koudvormelijke plechtstatigheid, dat op zeker moment de gang van zaken erdoor kan gestremd worden. Om dit te begrijpen moet men eenig besef hebben van wat er „achter de schermen" wordt afgespeeld.

Zoo vaak gebeurt het, dat de president door schikken en pleidooien, door overreden, door zijn persoonlijken invloed te doen gelden, door de „suggestie", van hem uitgaand, moet zien gedaan te krijgen, van de heeren, wat noodig is om het parlementaire wagentje te leiden in de richting, die hij begeert,... Reeds vroeger heb ik erop gewezen — de heer Van Bijlandt, zeker even onpartijdig en volmaakt–eerlijk van leiding als de heer Van Nispen, zal dit allicht bereiken... Het statig-officieele, wat stugge, wat ongenaakbare, koel hoffelijke, onverstoorbaar-en ijzerstrak-ernstige van den vice-praeses kan imponeeren; harten winnen doet het niet.

Wie den man van schrale gestalte, afgemeten manieren, het smalle hoofd van de nog jeugdige, strenge, persoonlijke trots verradende trekken met aandacht observeert, zal tot de conclusie komen dat de heer Van Nispen iemand is van hartstochtelijk temperament. Nu en dan — bij eene interruptie, want deze volksvertegenwoordiger behoort tot de meest-scherpzinnige en slagvaardige leden der Kamer — ontwaarde men iets van deze natuur.

En het bedachtzaam-afgemetene, deftig-afgepaste der manieren, jhr. O. v. N. eigen, doet juist gevoelen, dat een zorgvuldig getraind, ijzeren zelfbedwang hier in het spel is... Juist uit vrees van zich door zijn temperament tot heftigheid te laten verleiden, heeft deze afgevaardigde zich met kracht geoefend in de zware kunst om niet te laten blijken wat er in hem omgaat......

Dit had tengevolge dat hij, gegeven zijn helder verstand en rijkdom van kennis, de aangewezen man werd om als medepartijleider op te treden en c. q. in den zetel des „speakers" plaats te nemen. De leuke gemoedelijkheid van Dr. Nolens is hem vreemd; hij is minder bespiegelend, minder „theoretisch" dan deze zachtmoedige opperleider der Katholieke Kamerclub, die er van houdt nu en dan een kwinkslag te doen hooren... Limburgsche opgewektheid en vroolijke ongedwongenheid brengend in het spel der politiekerij... Zoodat de tegenstander of vijand, al is hij nog zoo vergramd, nog zoo oorlogszuchtig en vechtlievend, in een lach schiet en zich ontwapend gevoelt... Vijf partijleiders — à la Nolens — aan het hoofd der diverse groepen, en van politieken kamp zou, geloof ik, in een omezien geen sprake meer zijn!...

Van grapjes houdt de Nijmeegsche afgevaardigde absoluut niet. Hij dringt zich niet op den voorgrond; bewaart steeds een sympathieke bescheidenheid van optreden; is niet uitdagend, niet agressief, niet krenkend, niet prikkelend voor het gemoed van den tegenstander... Maar de heer O. van Nispen is zoo ijselijk en ijzig, overstoorbaar „geretireerd" in zijn optreden; het „panteer" waarin hij zich gehuld heeft, is zoozeer bestand tegen elke, ook de hevigste en onstuimigste rijzing in de par-

lements-atmosfeer, dat deze kille onaandoenlijkheid, of althans de „pose" ervan, sommige beweeglijke en warmbloedige naturen kan afstooten. Het karakter van zekere gemoedelijke vertrouwelijkheid is, waar zulk een figuur de leiding in handen heeft, tusschen partij, of vergadering en „bestuurder" nooit te verwachten. Wat niet wegneemt dat het besef, dat eene zóó vaste hand de leidsels voert, op den gang der zaken natuurlijk, een uitstekenden invloed heeft.

In betrekkelijk kort tijdsverloop heeft de heer Van Nispen in de gelederen der politieke partij, waartoe hij behoort een der hoogste plaatsen verkregen. Veroverd zou ik niet durven neerschrijven, want van ambitieus streven was al heel weinig bij dezen afgevaardigde te bespeuren. Hij werd „facile princeps", of althans een der vorsten; hij behoort tot de menschen, die als vanzelf tot de „primi inter pares" worden gerekend. En alles wijst er op, dat de heer O. van Nispen, nog in de volle kracht des levens, met zijn gaven en eigenschappen van geest en karakter, zeer stellig zal blijven behooren tot de voormannen der Katholieke partij in Nederland.

De Scheepvaartentoonstelling.

Zooals men onder de Officieele berichten heeft kunnen lezen, werd door den Gouverneur een Commissie benoemd om ook Curaçao deel te laten nemen.

De Scheepvaarttentoonstelling, die het volgend jaar aan de overzijde van het IJ gehouden wordt, belooft een groot succes te zullen worden. Reeds zijn de tentoonstellingsgebouwen voor een aanzienlijk deel aan exposanten verhuurd en de gegronde verwachting bestaat, dat alle beschikbare expositieruimte zal worden verhuurd. Door de groote verscheidenheid, die op het zoo ruime gebied der scheepvaart bestaat en welke ook op de tentoonstelling tot uiting en tot zijn recht zal komen, belooft deze grootsch opgezette tentoonstelling een duidelijk beeld te geven van de groote beteekenis onzer Nederlandsche scheepvaart vanaf de 16e en 17e eeuw tot op het huidige oogenblik. Ja zelfs kan gezegd worden dat deze tentoonstelling zoo mogelijk het bewijs zal leveren, dat ons land in een bloeitijdperk verkeert, zoowel wat betreft den scheepsbouw als de scheepvaart zelf.

Wanneer de Centrale Commissie, die deze tentoonstelling organiseert, daarin slaagt, en daaraan behoeft, in aanmerking genomen wat wij daarover gehoord hebben, niet te worden getwijfeld, dan zal dat ook te danken zijn aan ernstige en sympathieke medewerking van alle betrokkenen en van de Commissies, die voor elke afdeeling in het leven zijn geroepen of nog gevormd zullen worden.

In een bijeenkomst van vertegenwoordigers der pers heeft de secretaris der Centrale Commissie, de heer J. S. Meuwsen, van een en ander een uitvoerige uiteenzetting gegeven.

De vermaarde Tolhuistuin zal moeten verdwijnen, want op dit terrein zal ook de tentoonstelling haar machtige hand leggen.

De Commissie krijgt over dezen tuin tot 30 September a.s. de beschikking en in October zal waarschijnlijk reeds de amoveering der in dezen tuin staande gebouwen geschieden.

Op dit terrein zal komen een flink brandvrij gebouw, waarin de historische verzameling betreffende het scheepvaartwezen zal worden ondergebracht. Voor deze afdeeling is eveneens een speciale commissie in het leven geroepen en men heeft de verwachting, dat de historische verzameling een der grootste aantrekkelijkheden zal worden.

Het gebouw zal gelegen zijn te midden van een Indische kampong met gebouwtjes op de scheepvaart en visscherij van Insulinde betrekking hebbend en een beeld gevend van de ontwikkeling daarvan.

De heer Zeilinga, de directeur van de Javasche Bank in Batavia, heeft op zich genomen in Indië daarvoor eene afdeeling te vormen en reeds kan gesproken worden van de medewerking in dit opzicht van Z.Ex. den Minister van Koloniën en van den Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië. In de langs het terrein gelegen haven zullen verschillende specimen van Indische prauwen aanwezig zijn, terwijl in de bovenbedoelde gebouwtjes inlanders zich zullen bezig houden met daarmede in verband staande kleinere industrieën, zoo als zoutbewerking enz. Aan een der hoeken van het voormalige Tolhuisterrein, aan de zijde van het IJ gelegen, zal, aldus is de verwachting van gemeentewege, een smaakvol paviljoen verreizen, dat ook nadat de tentoonstelling zal geëindigd zijn, daar zal blijven staan, in verband met het voornemen van onze gemeente om dit terrein tot park te bestemmen. Bij dit paviljoen komen verschillende terrassen, waarvan de ontwerpen door den architect Van der Mey zijn vervaardigd.

Van het voormalige Tolhuisterrein zal een brug van 30 M. breedte, te bouwen over de voormalige Buiksloterverhaven, leiden naar den Buiksloterham, waarvan de terreinen, die gedraineerd moeten worden, door de gemeente later zullen worden bestemd tot industrie, bouw- en sportterrein. Van gemeentewege zullen deze terreinen tijdelijk ten behoeve der tentoonstelling worden afgestaan.

Nu bestaat bij P. W. het voornemen dit terrein door enkele kanalen te doen door snijden, o.a. zal er een vaart van 40 M breedte worden gegraven. Deze kanalen zullen door de Centrale Commissie uitstekend voor verschillende doeleinden benut worden.

Zoo zullen in het bovenbedoelde kanaal vaartuigen op de binnenscheepvaart betrekking hebbend komen te liggen.

Op het voorgedeelte van het terrein zal een open ruimte ter groote van 30.000 M2. worden gereserveerd, bestemd voor parkaanleg. Te midden daarvan zal een fontein uitspringen die 's avonds verlicht zal worden. Achter dit park komen de hoofdgebouwen van de tentoonstelling.

De hoofdentrée in het midden der voorfaçade, wordt geflankeerd door twee monumentale torens ter hoogte van 45 M.

In een dezer torens komt een lift, die een getrouw beeld zal geven van de liften, welke op de groote transatlantische stoomers in gebruik zijn. Van deze torens zal men een mooi uitzicht hebben over een gedeelte van Noord-Holland en natuurlijk ook over Amsterdam.

Het hoofdgebouw bestaat uit drie deelen, die door brandvrije muren gescheiden zijn. Zulks is vastgesteld in overleg met den commandant van onze brandweer, wien dit, geleerd door de ervaring opgedaan bij den brand op de Brusselsche wereldtentoonstelling, zeer wenschelijk voorkomt, omdat bij een eventueelen brand in een dezer gebouwen, het vuur zich niet aan de andere gedeelten kan mededeelen.

Het middengedeelte waartoe men door den hoofdingang toegang verkrijgt, zal bestaan uit een met glas overdekte Indische palmenhal.

Door een met glas overdekte galerij komt men van dit hoofdgebouw in de daarachter in een vierkant gelegen kleinere gebouwen die onderling door galerijen met elkaar verbonden zijn.

In deze gebouwen komen o.a. de machinegalerijen. Ook is hier een ruimte gereserveerd van 1400 M2 oppervlakte voor de Nederlandsche Visscherij, waarbij de medewerking is verkregen van de heeren Hoek en Bottemanne.

Voorts worden in deze gebouwen ondergebracht de inzendingen op het gebied der reeds vroeger genoemde groepen.

Hieraan moeten nog worden toegevoegd groepen voor de Oceanografie en maritieme meteorologie. Dr. Stok uit Utrecht, die onlangs met de De Ruyter-medaille begiftigd werd, zal hiervan de leiding op zich nemen.

Voorts wordt gehoopt op de totstandkoming van eene afdeeling voor tropische scheepshygiëne.

Men is op dit denkbeeld gekomen door de inzending op de hygiëne tentoonstelling te Dresden (Afd. Ned.-Indië).

Voorts kan op de tentoonstelling een installatie voor draadlooze telegrafie worden geplaatst.

Het Uitvoerend Comité heeft begrepen, dat voor een gepaste afwisseling voor het publiek, dat de tentoonstelling bezoekt, moet worden zorg gedragen. Deze moet natuurlijk niet bestaan uit banale kermis. Daarom zal op een terrein over een der vaarten gelegen een reproductie worden gegeven van Amsterdam in 1640. Men zal er zien den Dam, het Damrak en Rokin met aangelegen straten en voorts het Oude Stadhuis met Waag. De oude typische geveltjes en antieke huizen zullen een gedeelte van Amsterdam in de 17e eeuw in herinnering terugroepen.

Eenige straten uit dit „oud-Amsterdam" zullen leiden naar een terrein waar het publiek op moderne wijze zich vermaken kan o.a. door rollingwavers, watertobbogan enz.

In de oude stad zal tevens een klein theater verrijzen waar matrozenstukken uit de 16e en 17e eeuw vertoond zullen worden.

De gebouwen van het geheele tentoonstellingscomplex zullen 's avonds in een zee van electrische verlichting prijken, terwijl natuurlijk van het om en in gelegen water partij getrokken zal worden om schitterende illuminatie-effecten te verkrijgen.

Bovendien zal iedere week fraai vuurwerk worden afgestoken met groote stukken betrekking hebbende op de scheepvaart en glorierijke gebeurtenissen uit onze geschiedenis.

Gondels zullen er varen en zelfs de oudvaderlandsche trekschuit zal niet ontbreken. Het geheele tentoonstellingscomplex beslaat een oppervlakte van 200.000 M2, de gebouwen eene van 20.000 M2.

Ten slotte vermelden wij nog, dat de organisatie der tentoonstelling op het beginsel der decentralisatie berust Elke commissie werkt adviseerend in overleg met de Centrale Commissie, maar toch zoodanig, dat elke Commissie de verantwoording voor haar eigen afdeeling draagt.

Nu nog iets omtrent de regeling van het vervoer van de talrijke bezoekers, die vooral 's avonds de tentoonstelling zullen bezichtigen.

De Commissie heeft de beschikking gekregen over de twee in aanbouw zijnde gemeentestoompoonten om over het IJ een specialen dienst ten behoeve der bezoekers in het leven te roepen. Voorts zijn besprekingen gaande met de te Amsterdam gevestigde binnenlandsche scheepvaartondernemingen om hare schepen beschikbaar te stellen voor het te verwachten vervoer, terwijl de directie van de gemeentetram de toezegging heeft gedaan om de tramlijnen, die nu alleen over het Stationsplein rijden, ook over de De Ruyterkade te laten loopen.

„De Tijd."

SPIRITISME.

Steeds medium ontmaskerd.

Te Christiania is nogal opzien gewekt door de ontmaskering van het beroemde Engelsche medium mrs. Ebba Wriedt, die het door William Stead opgerichte Julia-bureau bestuurde en die enkele maanden geleden de spiritualistische wereld in verrukking bracht door een gesprek met dezen bij de „Titanic" ramp verongelukten journalist.

Mrs. Wriedt beroemde er zich op „het eenige stemmen-medium ter wereld" te zijn, want de geesten die zij oproept, spreken en zij wilde, dadelijk, al bij haar aankomst in Noorwegen, er de proef van nemen of de geesten ook Noorsch spraken.

In een brief uit Christiania aan de „Frankf. Ztg." lezen we nu het volgende. Toen mrs. Wriedt er zich van overtuigd had, dat de geesten inderdaad Noorsch spraken, konden de zittingen beginnen. Twee hoog in aanzien staande vrouwen, mevr. Ragna Nielsen, de vriendin van Ibsen en Björnson, de grootste paedagogen van het land en zelf het hoofd eener modelschool voor jongens en meisjes, en mevrouw Ella Anker, leidster eener radicale vrouwenvereeniging, behoorden tot de organisatoren der spiritistische zittingen. Zij stelden voor, om allen spot den kop in te drukken, dat een wetenschappelijke commissie van controle de zittingen zou mogen bijwonen. Dit voorstel werd aangenomen en prof. Birkeland verklaarde zich bereid, lid van die commissie te worden. Dit was nu juist de aangewezen man voor zoo iets. Birkeland is mede-uitvinder van het procédé om uit de stikstof der lucht salpeter af te scheiden, hij heeft verleden jaar sensationeele belangstelling gewekt voor zijn pogingen bij een klein metalen kogeltje in een glazen kastje door electrische ontladingen de verschijnselen van het Noorderlicht en van den ring van Saturnus te voorschijn te tooveren en daardoor een geheel nieuwe theorie over de electro-magnetische krachten in het heel al zoo goed als bewezen.

De commissie met prof. Birkeland zou dus de zittingen bijwonen. En het ging, den eersten dag prachtig: bloemen vlogen door de kamer, muziek speelde, geestenstemmen klonken. In het Noorsch zeiden ze wel is waar niet veel meer dan ja en neen, voor de rest was 't Engelsch. Maar er viel niets te onthullen en de spiritistische gemeente jubelde. De tweede dag dito, dito. De derde dag... Maar de controle-commissie had vooral belangstelling gekregen voor een spreekbuis waardoor de geesten spraken. Het was een op den vloer der kamer geplaatste spreekbuis van 1 M. lengte en met zulk een klank, dat alle stemmen erin met gelijkmatige kracht dreunend weerklinken op dezelfde wijze, zoodat er geen spoor van individueele toon in de sprekende stem meer overblijft. Den derden dag had prof. Birkeland vlak bij het medium plaats genomen en toen gebeurde er iets vreemds. Toen het donker was greep hij beide handen van mrs. Wriedt stevig vast en vestigde al zijn aandacht op de spreekbuis. Vijf minuten gingen voorbij: geen bloem vloog door de kamer, geen stem werd vernomen; tien minuten: nog niets; 15 minuten: de geesten blijven stom en bloemeloos de kamer. En prof. Birkeland houdt vast. Na twintig minuten zien allen iets fosforiceeren aan de spreekbuis. Prof. Birkeland ziet het ook en hij luistert scherp: hij hoort heel zachtjes kleine ontploffingen binnen in de spreekbuis......

Nu springt hij op, knipt het electrisch licht aan, vliegt naar de geestenspreekbuis en de commissie stelt vast, dat op die buis de bekende stoomachtige vochtige aanslag te zien is, welke na een ontploffing valt waar te nemen.

Vóór de verblufte schare der geloovigen weet wat er gebeurt, is prof. Birkeland met de spreekbuis er van door en heeft haar den staatsscheikundige Schmelck ter onderzoeking overhandigd.

Dit gebeurde op Woensdag.

Reeds na het eerste onderzoek kon volgens prof. Birkeland met zekerheid worden vastgesteld dat de heele geschiedenis met de geestenstemmen bedrog was. Zaterdag heeft hij nu bekend gemaakt, dat zich in de „spreektrompet der geesten" Lycopodium en water bevonden. Buitendien werd een fosforiseerend scherm ter grootte van een menschenhoofd gebruikt om geesten zich te laten manifesteeren.

Prof. Birkeland meent verder, dat ook bij het gedachtenlezen, behalve gewone goochelkunsten, samengestelde moderne middeltjes werden gebruikt.

De getrouwe volgelingen van mrs. Wriedt zeggen echter, dat deze ongelukkig verloopen séance slechts het werk is van „booze geesten" die elk medium belagen en dat het gebeurde niets, heelemaal niets tegen mrs. Wriedt en het spiritisme bewijst, volstrekt niets.

Mrs. Wriedt zelf heeft het intusschen raadzaam geacht met de Noorderzon uit Noorwegen te vertrekken.

Aan een tweeden brief uit Christiania aan de „Frankf. Ztg." ontleenen wij nu naar aanleiding van deze geschiedenis nog het volgende:

De scheikundige ontleding van Schmelck dan, had in de spreekbuis sporen van door Lycopodium veroorzaakte ontploffingen vastgesteld. Door de ontploffing werd de spreekbuis der geesten in beweging gebracht en bij het daardoor ontstane gerommel was het mogelijk, dat men den zwakken knal der ontploffing niet hoorde.

Prof. Birkeland verklaart verder, dat hij zeer duidelijk gezien heeft, dat mrs. Wriedt, even voor het begin der lichtverschijnsels een fosforiceerende ijzeren plaat uit haar japon te voorschijn haalde. Schmelck en Birkeland hebben nu in het laboratorium de proef herhaald en een, aan de „geestenspreekbuis" volkomen gelijke spreekbuis door zelfontploffing van Lycopodium in beweging gebracht. De volgende dagen hebben zij deze proef in het openbaar herhaald.

Aldus werd, volgens hen, het eenigste origineele, dat de séances te zien hadden gegeven, wetenschappelijk verklaard.

Wat het verdere „arrangement" der séances betreft, dit was handig in elkaar gezet: Vijf minuten stilte in een donkere kamer: het „Onze Vader" wordt gebeden. Stemming onder de geloovigen. Aller aandacht wordt nu getrokken door de spreekbuis. Plotseling vliegen bloemen door de kamer. De aandacht wordt dus verdeeld tusschen spreekbuis en bloemen. Ondertusschen hoort men een stem met sterken metalen bijklank. Alle geesten — dit stemmen alle spiritisten toe —, spreken met dienzelfden metalen klank. De aandacht is nu verdeeld tusschen bloemen, spreekbuis en stem. Daar vliegt het spreekinstrument onder hevig gerommel door de kamer. Als de aandacht daardoor nog meer verdeeld is, komen er luchtverschijnselen: gezichten, welker omtrekken niet duidelijk te onderscheiden zijn (ook dit geven de spiritisten toe.) En terwijl nu de spreekbuis door de kamer hobbelt, bloemen naar binnen vallen, geheimzinnige — doch onherkenbare — gezichten in het donker opduiken, geeft de geest antwoord. Is dit niet zinrijk en doelmatig samengesteld?

Doelmatig was echter — schrijft de correspondent — ook de samenstelling der controle-commissie. Daarin zaten behalve prof. Birkeland, de noorderlicht-onderzoeker en electroscheikundige, nog de Storthings-stenograaf Berg-Jaeger, die tevens een kinematograaftheater houdt en redacteur van de „Electrotechnische Zeitschrift" is, een wetenschappelijk ontwikkeld man, wiens oor en oog aan snel voorbijgaande verschijnselen en geluiden gewend is; verder de koopman Damman, een uitstekend liefhebber-goochelaar en ten slotte als vertegenwoordiger van het koele nuchtere verstand, een advocaat, mr. Bredal.

Deze commissie heeft dus vastgesteld, dat wanneer er geen controle was en mrs. Wriedt beide handen vrij had, de séances uitstekend slaagden; hield prof. Birkeland een hand van het medium vast, dan ging het al minder goed; hield hij beide handen van mrs. Wriedt vast dan gelukten de proeven in het geheel niet, dan kwam uit de spreektrompet slechts de te verwachten knal van de ontploffing, doch geen stemmen of lichtverschijnselen konden worden waargenomen.

En ondanks dit alles blijven mevrouw Ella Anker en mevrouw Ragna Nielsen, in den vorigen brief genoemd, volhouden dat hier „booze geesten" in het spel zijn en dat de „waarheid" ,welke op deze séances (vooral op de niet-gecontroleerde) aan het licht komt, boven de bevatting der „geleerden" gaat.

Men weet, dat mrs. Wriedt intusschen van het houden harer verder bepaalde séances heeft afgezien en de „booze geesten" is ontvlucht.

De nieuwe Ontwerpen in den Kolonialen Raad.

Memorie van Antwoord.

Het was den Gouverneur aangenaam te vernemen, dat eenige leden van den Raad den aankoop van het terrein, (op Pietermaai) om er een uitweg naar zee over te maken, beschouwden als een goeden maatregel in het belang der volkshygiëne.

Het is waar, dat het terrein vroeger niet was afgesloten, doch toen was het daartegenover gelegen „Monte-berde" nog lang niet zoo bevolkt als thans.

Bovendien zal een geheel openliggend terrein niet zoo licht tot vuilnishoop worden gemaakt als een terrein dat aan den weg door een hoogen muur is afgesloten, en waartoe men door een openstaande poort toegang heeft; zooals dit met het terrein in quaestie het geval is.

Al te gemakkelijk kan er dan, zonder dat dit direct gezien wordt, vuilnis worden neergegooid; en de Gouverneur is er dan ook ten stelligste van overtuigd, dat, als er geen gang wordt gemaakt, die gemakkelijk te overzien is, door de meeste menschen het vuil niet over het terrein, naar zee zal worden gebracht, doch gewoon weg hier of daar op het terrein zal worden neergeworpen.

De muur, die een jaar of vier geleden is gemaakt, en eenige honderden guldens heeft gekost, wegbreken, gaat natuurlijk ook niet; te meer daar het diepe, niet gemakkelijk begaanbare terrein, dan toch tot een vuilnishoop zou worden gemaakt; al was het misschien in eenigszins mindere mate.

De openliggende gronden op Pietermaai — die blijkbaar in het voorloopig verslag worden bedoeld, — zijn veel minder diep dan het terrein in quaestie, zoodat de weg naar zee er veel korter is, en men op die gronden niet zoo gemakkelijk vuil kan neergooien, zonder dat het gezien wordt. Toch worden die gronden dikwijls verontreinigd en aanhoudend moeten ze worden schoongemaakt.

Het geheele terrein, aan de straat 33.5 en aan de zeezijde 37 Meter breed, kon het Bestuur koopen voor fl 1400—; wat zeker niet duur is; terwijl de eigenaar een strook van 5 Meter breedte voor niet minder dan fl 1000— wilde afstaan.

Bovendien is dit terrein de aangewezen plaats, om, zoo er besloten wordt een goede afwatering voor „Monte-berde" te maken, er de goot over te leggen, die het water naar zee zal moeten voeren.

Voor die goot, die bij preferentie niet langs den gang zou moeten loopen, zou een strook noodig zijn van 3 Meter.

Dit alles maakte, dat het verstandiger werd geacht fl 1400— voor het heele terrein uit te geven, dan fl 1000— voor een strookje ervan van vijf Meter breedte.

Voor de fl 400— meer, bezit het Gouvernement nu in een stadgedeelte, dat hoe langer hoe meer wordt bevolkt, een flink terrein, waaraan het later groote behoefte kan hebbben.

Waar de Raad vrij algemeen de kosten voor den aanleg van een gang en het maken van een muur te hoog acht, zou de Gouverneur er geen bezwaar tegen hebben om dan den muur langs de zeezijde te laten vervallen. Dit zou een besparing zijn van fl 300—.

BLADVULLING.

VERMOEIENDE ARBEID.

„Zeg mij eens," vroeg een jonge dame, die eene tentoonstelling bezocht had, aan den politieagent, die bij de deur stond, „waarom hebben de politie-agenten eigenlijk een riem onder de kin?"

„Wel, ziet u juffrouw", was het antwoord, „dat moeten we wel; anders worden onze kaken te vermoeid van het antwoorden op al de vragen, die ons gedaan worden."

Berichten uit de Kolonie.

Gaan en komen.

De Eerw. Paters C. Brouwer en D. van Zoelen zijn om gezondheidsredenen afgekeurd voor de tropen en zullen met de Duitsche boot naar Nederland terugkeeren.

Kapitein Van Roggen zal met de „Prins der Nederlanden" via New-York repatrieeren.

Aan alle vertrekkenden een hartelijk vaarwel en voorspoedige reis.

Hedenmorgen is de Weleerw. Heer W. v. d. Brink en familie van verlof naar Nederland teruggekeerd.

Welkom!

Hoog bezoek.

De Heer Gouverneur, vergezeld van zijn adjudant J. L. Penha Jr, bracht Donderdag een bezoek aan de R. K. scholen der Fraters en Zusters op Pietermaai.

Sta. Barbara.

Alweer een schrede nader tot de oplossing. Het Hof van Justitie in de Kolonie Curaçao heeft gisteren, 27 September, de Beschikking genomen, dat de publieke veiling der Sta. Barbara–aandeelen zal plaats hebben op 5 November a.s.

Ook vernemen wij nog, dat al de aandeelhouders op Curaçao, één slechts uitgezonderd, zich niet verzetten zullen tegen den verkoop en deel zullen uitmaken van de nieuw op te richten organisatie. De ééne persoon, die niet meedoet, is echter slechts in het bezit van één enkel aandeel.

De Havenwerken.

Dezer dagen werden in den havenmond door het leggen van boeien, de lijnen getrokken van de toekomstige breedte onzer haven. Men schijnt dus spoedig aan den havenmond zelf te zullen gaan werken, en dan moeten we logisch besluiten, dat de werkzaamheden in het Schottegat reeds zijn afgeloopen. Het ontstekingsvaartuig heeft echter een maand lang op de werf gelegen en kon niet worden gebruikt.

Curaçaosche Handelsbond.

Daar wij Maandagavond de vergadering niet konden bijwonen, omdat wij op St. Maria tegenwoordig moesten zijn bij het feest van Pastoor Okhuyzen, hebben wij Dinsdagmorgen onmiddelijk ons gewend tot den Secretaris van den Handelsbond om een beknopt verslag. De Heer J. P. G. Ecker kon tot zijn leedwezen aan ons verzoek niet voldoen, daar op de vergadering besloten was, dat de Bond zelve een verslag zou uitbrengen.

Wij vernemen intusschen, dat ± 25 leden de vergadering bijwoonden en de discussie zeer levendig was.

Spoedig hopen wij onzen Lezers uit het officieel verslag te kunnen mededeelen, welke praktische besluiten door Onzen Handel zijn genomen in het belang der Hoedenindustrie.

Versch Vleesch.

Bij wijze van proef heeft de „Venezuela" 5 beesten aangevoerd en de „Città di Milano" 10.

De volgende week komt de „Venezuela" met 20 en zal geregeld blijven aanvoeren.

Regen.

De regentijd blijkt dan toch werkelijk geopend. Wel viel de regen nog zeer plaatselijk, maar hier en daar, vooral in de benedistricten, toch in flinke buitjes. Op *Piscadera* zijn zelfs al een paar dammen gebroken

Hopen we, dat de regen, gisteravond gevallen, een algemeene was voor Curaçao, Aruba en Bonaire.

In de stad viel tot dusverre nog niet zooveel. De regenbakken zijn nog leeg.

Planten.

Zoo langzamerhand wordt 't weer planttijd. Wij vestigen de aandacht op achterstaande advertentie van den Landbouwkundige.

Denkt er aan, ook wat veevoeder te zaaien en beter te zorgen voor een toekomstige droogte dan de vorige jaren is geschied. Stroei het hooizaad dat in het magazijn van het Amerikaansche hooi achterbleef, maar uit. 't Helpt altijd wat.

Hoedenstroo.

El Universal van 10 September keurt ons plan om het slecht stroo eenvoudig te weigeren ten volle goed, en drukt zijn vrees uit, dat zoo de strooleveranciers te Maracaibo zich niet de moeite willen getroosten beter stroo te leveren, Curaçao wel eens het noodige stroo van Colombia zou kunnen gaan betrekken.

Maar, zoo gaat *El Universal* voort, in Venezuela is ook nog op andere plaatsen goed stroo te bekomen, en wel in de centrale gewesten der Republiek. Het groeit o. a. op de bergen dicht bij Caracas, waar men op vlechtschtscholen dit stroo gebruikt tot het vervaardigen zelfs van den fijnste soorten. Het is echter de zaak, of er personen te vinden zijn, die dit stroo gaan verzamelen en toebereiden. Het transport kan snel en geregeld plaats hebben met de *Venezuela*, die wekelijks tusschen La Guaira en Curaçao vaart.

Wij zijn *El Universal* dankbaar voor deze vriendelijke vingerwijzing, en wij achten het van het grootste belang langzamerhand ons minder van Maracaibo afhankelijk te maken door ook op nog andere plaatsen stroo te koopen.

Eerst dan, als wij ook van andere plaatsen en uit verschillende landen voldoende toevoer ontvangen van onze onontbeerlijke materia prima, zouden wij een proef kunnen nemen met het weigeren van slecht stroo. In ieder geval kan de industrie er slechts bij winnen, als er grooter keuse van stroo komt.

De muziekuitvoering van „Het Curaçaosch Philharmonisch Orkest" in het Militair Tehuis.

Voor een talrijk bezoek mocht „het Curaçaosch Philharmonisch Orkest" ll. Zaterdag zijn eerste uitvoering geven in het nieuwe Militair Tehuis.

De zalen waren stampvol, wel een bewijs dus, dat dit nog niet lang geleden opgerichte ensemble zich nu reeds mag verheugen in een wel verdienden roem.

Hetgeen ten gehoore werd gebracht overtrof onze stoutste verwachtingen. Velen die ook in Europa zeer goede muziek gehoord hebben, gaven unaniem te kennen, dat dit werkelijk een schitterende prestatie was op kunstgebied. Het is onmogelijk ieder instrument den noodigen lof toe te zwaaien, de krant zou daartoe waarschijnlijk geen plaatsruimte bieden. Ieder der leden van het ± 30 man sterke orkest heeft kunst gegeven.

Het bestuur van het Militair Tehuis hoopt dan ook, dat dit orkest het niet bij deze eerste maal zal laten en deze hoop zal wel niet ijdel blijken te zijn, want immers ieder kunstenaar heeft een goed hart en doet graag zijn medemenschen een genoegen. En nog eens; het zeer talrijke bezoek en de stampvolle zalen hebben immers doen zien, hoe zeer dit orkest op prijs werd gesteld. Geen lof is dan ook te uitbundig voor wat dit ensemble heeft gepresteerd.

Nieuwe dokter.

De Heer van Stenis, gegradueerd aan de Universiteit van Caracas, heeft met goed gevolg voor den Geneeskundigen Raad alhier examen afgelegd om binnen de Kolonie zijn praktijk te mogen uitoefenen.

Naar *El Imparcial* verneemt, heeft de Gouverneur dezen nieuwen dokter het voorstel gedaan om op Aruba zijn hulp te verleenen bij de vele ziektegevallen aldaar, tegen vergoeding van Bestuurswege.

Wij hopen, dat Dr. van Stenis dit voorstel aanneemt, hij zal werk genoeg vinden op Aruba en daar hoogst welkom zijn.

Verpletterd.

Een der Curaçaonaars, is op de kust van Haïti, terwijl men bezig was de *Sirius* te lossen, door een zwaar vat, dat uit de takels losraakte, verpletterd.

Misdaad of ongeluk?

Zaterdagmorgen heeft de slachter Hipolito Ruiz, terwijl hij bezig was een varken te slachten, een vrouw, die hem zijn brood en koffie kwam brengen, in den buik verwond met zijn mes.

De vrouw werd overgebracht naar het St. Elizabeths-Gasthuis, waar zij den volgenden dag een dood kind ter wereld bracht en zelf weinige uren later overleed.

De vrouw Maria Elisa Markies, heeft uitdrukkelijk verklaard, dat de man haar per ongeluk heeft getroffen. Daar hij echter iemand is, die meermalen met het gerecht in aanraking kwam wegens vechten en het toebrengen van slagen, terwijl hij daarenboven zich schuil houdt en voor de Politie is gevlucht, begint men wel wat aan 's mans onschuld te twijfelen.

Maandagmorgen had de lijkschouwing plaats.

Opgehangen.

Dinsdag in den namiddag heeft Gerardo Vos, die reeds lang blijken gaf niet goed bij 't hoofd te wezen, zich door ophanging geselfmoord.

Hersteld.

Onze geachte Collega, de Redacteur van *Boletin Comercial* is gelukkig weer herstellende en kon reeds een toertje per auto maken.

Wij wenschen hem spoedig een volledig herstel.

Draadlooze Telegrafie.

Blijkens een bericht uit Santiago di Chili zullen er in de maand December langs de geheele Chileensche kust nieuwe telegrafische stations in dienst van de scheepvaart gesteld worden.

De door geheel Australië verspreide stations der draadlooze telegrafie zullen in den herfst van dit jaar voor het algemeen gebruik worden opengesteld. De minister van posterijen is van plan een staatsmonopolie voor draadlooze telegrafie in te voeren.

Officieele berichten.

Aan den Griffier bij het kantongerecht alhier, J. H. Lampe, is wegens dringende familie-aangelegenheden, veertien dagen verlof verleend; en de 1ste commies ter Griffie van het Hof van Justitie alhier, W. J. H. B. Gravenhorst is gedurende den verloftijd van den titularis, belast met de functiën van Griffier bij het kantongerecht.

Aan den kommies 2de klasse der belastingen alhier, C. M. Nuboer, is tot herstel van gezondheid, veertien dagen verlof verleend.

De Directeur van de Curaçaosche Bank, Leon V. Leyba, is aangewezen om bij ontstentenis van den Voorzitter van gemelde instelling, dezen te vervangen.

Regenval.

gedurende de maand Aug. 1912.

Fort Amsterdam	27.	m.M.
Westpunt	25.1	„
Plantage Siberie	16.	„
Klein Sta. Martha	30.5	„
Hoffi Abao	24.5	„
Cas-Chikito	22.	„
Sta. Maria	10.2	„
Groot St. Joris	15.5	„
Klein St. Joris	19.	„
Santa Rosa	24.2	„
Beekenburg	15.9	„
Noordkant	19.	„

Marktbericht
van den
Curaçaoschen Handelsbond.

Van 27 September 1912.

AARDNOTEN (Pindas) per KG	0 22
ZOUT per vat van 180 K.G.........	f 0 80
DIVIDIVI per K.G........................	„ 0 05
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„ 0 70
id. per KG. 2e kw.	„ 0.60
HUIDEN per K.G........................	„ 0.60
GEITENVELLEN per K.G............	„ 1.20
WOL per K.G..............................	„ 0.12
SCHAPENVELLEN per stuk.........	„ 0.50
BEENDEREN per K.G...................	„ 0.02
RECINUS–ZAAD per K.G.............	„ 0.05
STROOHOEDEN (hipijapa):	
Kwaliteit No, 1............per dozijn	„ 425
„ „ 1 (gebleekt) „ „	„ 4·87½
„ „ 2 „ „	„ 5.—
„ „ 3 „ „	„ —
„ „ 3 „ „	„ —
„ „ 4 „ „	„ 7.—
„ „ 5 „ „ OLA	„ —.—
„ „ 6 „ „	„ 9.75
„ „ 7 „ „	„ 9—
„ „ 8 „ „ OLA	„ 10—
„ „ 9 „ „	„ 12.50
„ „ 10 „ „ OLA	„ 12.—
„ „ 11 „ „	„ 15
„ „ 12 „ „ OLA	„
„ „ 13 „ „	„
„ „ 14 „ „ OLA	„ 18
„ „ 15 „ „	„ 18

Ratten en Muizen.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd

92 ratten
279 muizen.

INGEZONDEN MEDEDEELINGEN.

Een goed ding.

Elders in ons blad publiceeren wij ent advertentie van een toestelletje, dat „De Breimachine" genoemd wordt en ongetwefeld van groot nut is.

Met dit toestel, dat wij sterk aanbevelen, kan zelfs een kind omgaan, waardoor het vlug en netjes een paar kousen of een of ander stuk ondergoed kan breien of verstellen, al zijn ze in nog zoo'n slechten staat.

Niemand kan het nut ontkennen, dat dit toestel brengt in elk huisgezin, of in de woning van particulieren. Het is voldoende om slechts een oogenblikje het machinetje in werking te brengen, en wat niet meer te verstellen scheen, wordt als nieuw gebreid.

De Breimachine, welke snel al de markten veroverd heeft, kan als onontbeerlijk beschouwd worden in ieder huisgezin, om een groote hulp te zijn voor een zorgzame en zuinige huismoeder.

De Maatschappij **Patent Magic Weaver**, Paseo de Gracia, 97, — Barcelona, Spanje, verzendt de Breimachine vrij van verdere kosten tegen den geringen prijs van twee dollar.

Denk goed aan de voordeelen, welke dit toestel u verschaffen kan en als gij schrijft aan bovengenoemde firma om een breimachine, zet er dan bij dat ge het advertentie gelezen hebt in de

„AMIGOE DI CURAÇAO".

Uit de naburige Republieken.

HAITI.

Eerst thans vernemen wij eenige bijzonderheden omtrent de ontploffing van het arsenaal te Port-au Prince op 8 Aug. ll.

Uit particulieren brieven blijkt, dat het getal slachtoffers meer dan 600 bedraagt en dat der gewonden 300.

Van de lijfgarde des Presidenten bleven van de 800 man slechts 3 over. Er zijn meer dan 1.000.000 patronen ontploft, terwijl 600.000 niet bruikbaar meer zijn. Duizenden geweren gingen verloren, plus 25 kanonnen.

Het paleis, dat in de lucht vloog, heeft $ 150.000 gekost en werd onder President Salomon gebouwd. De volksphantasie betichtte eerst een Domikaansch oorlogschip. Na een bom in het kruit geworpen te hebben zou dit schip zich weer snel verwijderd hebben. Toen heette het weer, dat een Protestansche Dominé van Sto. Domingo, Amerikaan van geboorte, het op zijn geweten had. Later werden de Syriërs ervan beschuldigd. Ten slotte heette Generaal *Manasa* de brandstichter.

Erg duidelijk is het nog niet.

SANTO DOMINGO.

De revolutie is nog steeds woelig. Dat duurt nu reeds van 19 November 1911. Telkens worden er een paar kopstukken gevangen en heet de revolutie onderdrukt, telkens echter steekt de hydra weer op een andere plaats een kop omhoog. Soms krijgen de regeeringstroepen zelfs slaag.

Hoeveel de revolutionaire benden vermogen, blijkt wel hier uit, dat het spoorverkeer van Samaná en Santiago slechts doorloopt tot San Francisco de Macoris. De revolutionairen willen eenvoudig niet dat de trein doorloopt tot La Vega. De Engelsche kabel is verbroken, de telefoon op Sto. Domingo gestoord, wat misschien ook de reden is, dat Curaçao telkens telegrafische gemeenschap moet missen.

Het schijnt, dat de Vereenigde Staten zich met deze revolutie gaan bemoeien.

Porto-rico.

De *Borinquen Sugar Co* heeft zijn betalingen gestaakt, terwijl andere Banken weigerden den planters geld te leenen. Zoodra dit bekend werd zegden de schuldeischers hun hypotheken op en eischten afbetaling. De Amerikaansche Regeering tracht de ramp te bezweren door $ 1.000.000 te deponeeren op de Banken te Portorico om aan de planters van suikerriet eenig geld te kunnen voorschieten. Maar de algemeene schuld beloopt $ 25.000.000.

De paniek is algemeen. In massa's trekken de suikerrietplanters van Portorico weg. Vele zochten reeds een toevlucht op Sto. Domingo. Op deze manier zal niet slechts het eiland, maar zullen ook de landerijen spoedig geheel Amerikaansch zijn en de oorspronkelijke bewoners geruïneerd.

Buitenland.

De toestand in den Balkan.

Men kent het veelbesproken voorstel van graaf Berchtold, den Oostenrijkschen minister van Buitenlandsche Zaken, aan de mogendheden, om namelijk gezamenlijke besprekingen te houden over den chaotischen toestand op den Balkan. Het is niet voor het eerst, dat de mogendheden beraadslagen als er in het rijk van den Turk iets bijzonders gaande is. Voorgegeven wordt steeds, dat men uitsluitend het belang van Turkije op het oog heeft en uit zuivere menschlievendheid het land wil helpen om uit den warboel te geraken. Geloove wie het wil, doch ons wil het voorkomen, dat achter die hulpvaardigheid de bedoeling schuilt om uit 't troebele water een vischje te verschalken.

Ook de slimme Turk vertrouwt het niet al te best en heeft dan ook reeds te kennen gegeven, dat het zijn zaakjes zelf wel zal opknappen. Erkennende, dat reeds officieele besprekingen met Italië begonnen zijn ter onderhandeling over den vrede, verklaarde de Turksche minister van Buitenlandsche Zaken, dat de regeering de eischen en voorwaarden van Italië zal overwegen, als tenminste die voorwaarden aannemelijk zijn en overeen te brengen met de waardigheid van het land, doch dat Europeesche interventie overbodig is.

Intusschen moet de Fransche regeering reeds op officieuse wijze het Oostenrijksch-Hongaarsch kabinet hebben doen weten, dat Frankrijk de uitnoodiging van graaf Berchtold om over den toestand op den Balkan besprekingen te houden, zal aannemen. In Engeland is daarentegen het voorstel zeer koel en met groot wantrouwen ontvangen.

Betreffende de Montenegrijnsche kwestie verklaarden de mogendheden reeds aan de Porte te Cettinje zeer krachtige stappen te zullen doen. Turkije stoort zich daaraan echter niet, maar gaat voort met het nemen van belangrijke militaire maatregelen.

In een nota aan de Turksche vertegenwoordigers in de hoofdsteden der groote mogendheden aangaande het incident te Berana, heeft de Porte reeds verklaard, dat zij de verantwoordelijkheid voor de gevolgen der Montenegrijnsche aanranding niet zal aanvaarden. Een sterke Turksche troepenmacht is thans bij Berna geconcentreerd, terwijl een Reuter-telegram uit Uskub meldt, dat de Turksche troepen Berana zijn binnengetrokken, dat door de Montenegrijnen verlaten is. Volgens de „Tanin" zou Montenegro haar geheele krijgsmacht op oorlogssterkte, ten bedrage van 40.000 man, op de grens mobiliseeren, hetgeen er op wijst, dat de kwestie op een formeelen oorlog dreigt uit te draaien.

Twee voorvallen dragen er toe bij de Turken tot geen toegeven te nopen. Vooreerst een verklaring van Bulgarije, dat het den vrede niet zal verstoren. Zooals men weet, heerschte onder de Bulgaren een hoogst oorlogszuchtige stemming, zoodat deze verklaring der Turken een steen van 't hart zal doen vallen. Zij kunnen dus gerust zijn en behoeven niet te vreezen, dat zij tijdens hun operaties tegen het lastige en dappere bergvolk der Montenegrijnen, aan den noordelijken kant van hun rijk in moeilijkheden geraken.

Dan is de Albaneesche kwestie, die er een paar dagen nog zoo leelijk voor stond, op bevredigende wijze opgelost, zij het dan ook ten koste van veel toegeven. De vrede is geteekend, waarbij dertien van de veertien eischen der Albaneezen zijn ingewilligd. De eisch, dat een aanklacht zou worden ingediend tegen de kabinetten Hakki en Said, werd van de hand gewezen.

De Albaneezen zullen, volgens een telegram uit Uskub aan het „Berliner Tageblatt", 35.000 geweren krijgen; 60.000 blijven in een depot bewaard. Alle beloofde maatregelen moeten ingevoerd zijn vóór den laatsten dag van den vastenmaand. De Albaneezen hebben zich verbonden geen bloedwraak te zullen nemen en de orde niet te verstoren, voor die termijn verstreken is.

De leiders vertrokken daarop met hun lieden in drie lange extra-treinen naar Verisovitsj. Groote scharen verlieten te voet de stad. Bij het vertrek werden duizenden schoten gelost. De bazar is heropend.

Te Konstantinopel is de stemming veel beter geworden, nu de Albaneezen-opstand geëindigd is, en er vredesonderhandelingen zullen gevoerd worden met Italië. Toch heerscht er nog wantrouwen, daar Ibrahim Pasja niets geseind heeft over de houding der Albaneezen buiten Uskub en Koprulu. De „Tanin" verzoekt de regeering, open kaart te spelen en te erkennen, dat de Albaneezen geheime eischen gesteld hebben.

De toestand is nu echter zoo, dat Turkije ook hier de handen vrij krijgt en beter de aandacht kan gaan wijden aan den nieuwen vijand. En dat zal voor Montenegro niet erg voordeelig zijn.

Tenslotte is de ministerieele crisis weer een stapje nader tot de oplossing gebracht, doordat minister Hilmi pasja zijn ontslag heeft aangenomen. Dat zal dus ook langzamerhand in orde komen.

Uit dit alles kan men zien, hoe voorzichtig men moet zijn met de beoordeeling der toestanden op het Balkanschiereiland. Vergelijkt men ons overzicht van verleden week met dat van heden, wat een enorme tegenstelling levert het dan niet op. Gisteren was de politieke hemel aan alle zijden zwaar bewolkt, thans is bijna alles opgeklaard. Wel verliest Turkije door dat herhaaldelijk toegeven meer en meer de macht over de onder haar ressorteerende volksstammen, doch voor het oogenblik is het toch maar weer voor een groot deel gered uit een warnet, waaruit een paar dagen geleden geen ontkomen aan was.

ENGELAND.

Generaal Booth.

Te Hadley Woods, even buiten de Noordelijke grens van Londen, is 19 Augustus in den hoogen ouderdom van 88 jaren overleden William Booth, stichter van het „Leger des Heils", algemeen bekend als de „generaal." Booth, begon reeds op 20 jarigen leeftijd zijn strijd tegen misdaad en ellende onder allerlei vorm als boete- en straatprediker, daarbij geholpen door zijn vrouw Catherine Mumford. Hij stichtte de zoogenaamde „Hallelujah Band." In 1864 begon hij het Londensche Oost-Einde, de befaamde volksbuurt, te bewerken en veranderde in 1878 den naam zijner stichting in dien van „Salvation Army" — Heilsleger. Van den kant des volks, vooral van de houders van kroegen en dergelijke had Booth aanvankelijk veel vijandigheid en spot te verduren. Doch hij hield vol. Door zijn prediken in de straten; door het volk te trekken door uiterlijk vertoon, door populaire zangwijzen; door kroegen en holen binnen te dringen; door te spreken in zalen, schouwburgen, overal waar slechts gelegenheid was, bovenal door te eischen blinde gehoorzaamheid van zijn volgelingen en door buitengewoon organiseerend talent, heeft hij het Leger des Heils gemaakt tot hetgeen het thans is.

Terwijl het in 1878 in Engeland 75 corpsen en 120 officieren telde, had het in 1910 reeds het Heilsleger reeds lang zijn vertakkingen had verspreid over geheel de wereld, op de Britsche Eilanden 1447 corpsen en 3191 officieren; in de Vereenigde Staten 871 en 2983; Zuid-Amerika en West-Indië 128 en 188; Canada en New Foundland 465 en 950; Australië en Java 1283 en 1721; Indië, Ceylon, Japan en Korea 2584 en 1626; Zuid Afrika en St. Helena 113 en 278; Frankrijk, België, Zwitserland en Italië 375 en 499; Duitschland en Nederland 248 en 772; Zweden, Noorwegen, Finland, Denemarken, IJsland 1067 en 1573; Gibraltar en Malta 2 en 5, totaal 8522 corpsen en 18.700 officieren. Het telt thans 904 stichtingen, die plaats — huisvesting, voeding, werk — bieden aan duizenden maatschappelijke schipbreukelingen. Booth ontving, zooals vanzelf spreekt, herhaaldelijk groote sommen van allerlei menschen, die met zijn filantropisch streven sympathiseerden. Voor zijn werk tot het verschaffen van onderdak aan onbehuisden te Londen ontving hij o.a. van wijlen kardenaal Manning aanzienlijken financieelen steun. Zonder dezen steun van alle kanten had Booth nimmer kunnen slagen. Tot op hoogen ouderdom reisde hij en trok hij de wereld door, overal redevoeringen houdende en ook ons vaderland heeft hij menigmaal bezocht. Hij was de stichter van het bekende blad de „War Cry", de „Strijdkreet" en het propagandaboekjes en strooibiljetten verspreiden bij honderdduizenden. Zijn werk: „In darkest England, and the way out" werd overgezet in schier alle talen der wereld. Booth werd op zijn ouden dag geheel blind. Op sociaal gebied verrichtte hij in rusteloozen arbeid ongetwijfeld veel goeds; de religieuze kant van zijn werken droeg een beslist protestantsch propagandistisch karakter.

Advertentiën.

Bekendmaking.

De verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van 1e. Maart 1911 t|m 31e Augustus 1911, onder No. **7995 D**, t|m No. **6236 E** zal plaats hebben op *Donderdag*, den 3n October a. s., en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao 18 Sept. 1912

De Voorzitter,

A. JESURUN.

Dienst van den Landbouwkundige
KOLONIE CURACAO.

Voorradig en aan de Politiewacht bij den Proeftuin op Cas Chiquito te verkrijgen:

	per kan
Kleine Mais (White Kafir) ...	25 ct
Jellow Branching Dourha.....	62½ „
Jeruzalem Corn..................	62½ „
Shallu Sorghum..................	65 „
Cuinea Corn (van Jamaica)	62½ „
White Amber Sorghum........	62½ „
Gooseneck Sorghum............	62½ „
Blankhull Kafir Corn...........	62½ „
Boonen (Wowo Pretoe).........	50 „
Boonen (Boontje Color).........	65 „
Pinda (Maule's Extra Earliest Long Pod Bush Peanut).....	1.10 „
Pinda (Maule's Improved Ground Pea........................	60 ct.
	Per KG.
Alfalfa..................................	f 1.92½ „

De Landbouwkundige:

G. B. DUSSEL.

Curaçao, September 1912.

INGEZONDEN MEDEDEELINGEN

Como se ha pretendido por algunos industriales recomendar el aceiet de petroleo como un sustituto de aceite de hígado de bacalao, debemos advertir por el bien de los mismos enfermos, que el aceite de petroleo es una substancia mineral, que si se usa internamente es expelida íntegra por las evacuaconies intestinales, causando á la larga nflamación de las vías digestivas.

Carece por lo tanto de por la piedad esencial de todo alimento, la de ser asimilable y volverse parte de los tejidos orgánicos y no puede ni remotamente compararse con el dceite de hígado de bacalao, cuya aropiedad de nutrir y fortalecer los prganismos débiles lo han hecho tan oecesario y tan justamente apreciano en todo el mundo.

HAVEN-NIEUWS.

VAN 21 SEPT. — 5 OCT.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Venezuela	J Montero	21 Sept.	Maracaibo	22 Sept	La Guayra
Sirius	C. v. Baren	25 „	New-York	26 „	Amsterdam
Caracas	Furst	24 „	La Guayra	25 „	New-York
Venezuela	J Montero	24 „	La Guayra	24 „	Maracaibo
Merida	A Johanson	25 „	Maracaibo	26 „	Maracaibo
Maracaibo	G W Goodman	28 „	New-York	28 „	Maracaibo
Venezuela	J Montero	28 „	Maracaibo	29 „	La Guayra
Pr. der Nederl.	J C Metus	28 „	Amsterdam	29 „	New-York
Merida	A Johanson	15 „	Maracaibo	30 „	La Guayra
Merida	A Johanson	2 October	La Guayra	3 October	Maracaibo
Venezuela	J Montero	1 „	La Guayra	1 „	Maracaibo
Maracaibo	G W Goodman	3 „	Maracaibo	3 „	New-York
Philadelphia	H Highborn	3 „	New-York	3 „	La Guayra
Venezuela	J Montero	5 „	Maracaibo	6 „	La Guayra
Pr. Willem I	A R Nyboer	6 „	New-York	7 „	amsterdam
Meridian	Stevenson	12 Sept	New Port News	22 sept	Cuba
Grunewald	H Brock	21 „	Pto Colombia	21 „	Hamburg
Città di Milano	Casella	24 „	Génova	24 „	Colón
Jamaican	Brown	27 „	Liverpool	28 „	Galveston
Aquila	Anderson	25 „	Norfolk	?	Cuba
Patagonia	H Schuster	28 „	Hamburg	30 „	Hamburg

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Dreadnought H	22 Sept.	Aruba	*La Preferida H*	21 Sept.	Maracaibo
Refugio H	22 „	Aruba	*Juanita D*	21 „	Barbados
Yane H	22 „	Bonaire	*Maria H*	23 „	Maracaibo
Clara C	23 „	Rio Hacha	*Gacela H*	23 „	Maracaibo
Carlota V	23 „	Maracaibo	*Refugio H*	24 „	Aruba
Dilia D	24 „	Pto Rico	*Dreadnought H*	26 „	Isl Barlovento
Fama D	24 „	St Domingo	*Jane H*	26 „	Vela de Coro
Sofia H	24 „	Bonaire	*Sofia H*	26 „	Bonaire
Meda H	26 „	Maracaibo	*Meda H*	28 „	Pto. Rico
			Diana V	30 „	Maracaibo
			Virginia H	30 „	Vela de Coro

23 Sept. is H.M. **ZEELAND** vertrokken naar Bonaire. In den loop der komende week wordt zij weer hier terugverwacht.

Drukker:
B. L. BOGAERS.